

ZARZĄDZENIE

Dnia 30 października 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Kołodziejski

w sprawie **J.C.**

skazanego z art. 85 Dekretu Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego
z dnia 23 września 1944 r. – Kodeks Karny Wojska Polskiego i in.

w związku z pismem córki zmarłego skazanego z dnia 10 września 2024 r.

o wznowienie z urzędu postępowania kasacyjnego zakończonego prawomocnym
postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 26 czerwca 2024 r.,

sygn. akt III KK 178/24,

oddalającym jako oczywiście bezzasadną kasację wniesioną przez pełnomocnika
skarżącej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie

z dnia 21 lutego 2023 r., sygn. akt II AKz 523/22,

zmieniającego postanowienie Sądu Okręgowego w Rzeszowie

z dnia 14 listopada 2022 r., sygn. akt III Ko 152/21,

na podstawie art. 542 § 3 k.p.k.

zarządza:

**1. stwierdzić brak podstaw do wszczęcia przez Sąd Najwyższy
postępowania o wznowienie wskazanego wyżej postępowania z
urzędu;**

**2. odpis zarządzenia doręczyć autorce sygnalizacji wraz z
pouczeniem o braku zażalenia;**

3. określić numer sprawy jako załatwionej w inny sposób.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 26 czerwca 2024 r., sygn. akt III KK 178/24, Sąd Najwyższy oddalił kasację pełnomocnika skarżącej I.M. jako oczywiście bezzasadną oraz rozstrzygnął o kosztach postępowania kasacyjnego.

I.M. złożyła do Sądu Najwyższego pismo datowane na 10 września 2024 r., w którym wniosła o wznowienie z urzędu postępowania kasacyjnego zakończonego powyższym postanowieniem oraz o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi Najwyższemu do ponownego rozpoznania. W jej ocenie postępowanie to dotknięte jest bezwzględną przyczyną odwoławczą, o której mowa w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. z uwagi na fakt, iż postanowienie zostało w składzie, w którym zasiadał SSN Igor Zgoliński, powołany na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego z rekomendacji Krajowej Rady Sądownictwa w składzie określonym ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r., poz. 3).

Powyższa inicjatywa nie mogła przynieść oczekiwanego przez jej autorkę rezultatu. Wznowienie postępowania jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia służącym do wzruszenia prawomocnych orzeczeń kończących postępowanie sądowe niezależnie od tego czy jest ono inicjowane na wniosek strony, czy też z urzędu. Wprawdzie art. 542 § 3 k.p.k. nie precyzuje jaki rodzaj postępowania podlega wznowieniu z uwagi na ujawnienie się jednego z uchybień wymienionych w art. 439 § 1 k.p.k., niemniej jednak uregulowania tego nie sposób odczytywać w oderwaniu od wcześniejszych przepisów rozdziału 56 k.p.k. Tymczasem w art. 540 k.p.k., art. 540a k.p.k. i art. 540b k.p.k. jest mowa właśnie o wznowieniu „postępowania sądowego zakończonego prawomocnym orzeczeniem”. Oczywistym jest, że do wznowienia postępowania z urzędu może dojść jedynie wówczas, gdy w ogóle wchodzi w grę wznowienie postępowania, a nie w szerszym zakresie. Jak zatem słusznie zauważył Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 23 marca 2023 r., I KZP 17/22 (OSNK 2023, nr 4, poz. 20), skoro w świetle art. 540 § 1 k.p.k. wznowienie dotyczy „postępowania sądowego zakończonego prawomocnym orzeczeniem”, to wszelkie podstawy wznowieniowe, w tym i określone w art. 542 § 3 k.p.k., dotyczyć mogą wyłącznie takiego postępowania.

Powyższego charakteru nie ma postanowienie o oddaleniu kasacji, w tym także w wypadku uznania jej za oczywiście bezzasadną. Podejmując taką decyzję Sąd Najwyższy orzeka bowiem wyłącznie o niezasadności tego środka zaskarżenia, nie wkracza zaś w żadnym zakresie w sferę, w której wyrok kończący postępowanie, korzysta już z powagi rzeczy osądzonej. Stąd też postępowanie kasacyjne zakończone takim postanowieniem nie podlega wznowieniu. Inaczej natomiast przedstawia się sytuacja wówczas, gdy Sąd Najwyższy, po uchyleniu w wyniku kasacji prawomocnego wyroku, wydaje orzeczenie następcze rozstrzygając merytorycznie o przedmiocie procesu, a zatem zgodnie z art. 537 § 2 k.p.k. umarza postępowanie lub uniewinnia oskarżonego z uwagi na oczywistą niesłuszność skazania. Wówczas orzeczenie to jako rozstrzygające prawomocnie w przedmiocie odpowiedzialności karnej oskarżonego może podlegać wznowieniu (zob. m.in. postanowienie SN z dnia 12 kwietnia 2001 r., III KO 53/99; postanowienie SN z dnia 27 czerwca 2001 r., III KO 115/00; postanowienie SN z dnia 22 września 2003 r., IV KO 33/03; postanowienie SN z dnia 25 października 2006 r., V KO 64/06; postanowienie SN z dnia 21 marca 2007 r., IV KO 19/07; postanowienie SN z dnia 25 listopada 2010 r., V KO 87/10; postanowienie SN z dnia 19 sierpnia 2015 r., IV KO 46/15; postanowienie SN z dnia 1 sierpnia 2019 r., II KO 66/19; postanowienie SN z dnia 26 lutego 2020 r., V KO 108/19; zarządzenie SN z dnia 23 marca 2022 r., III KO 22/22; zarządzenie SN z dnia 21 grudnia 2023 r., II KO 137/23; postanowienie SN z dnia 28 marca 2024 r., I KO 52/23; zarządzenie SN z dnia 4 kwietnia 2024 r., II KO 38/24; zarządzenie SN z dnia 8 sierpnia 2024 r., V KO 71/24). Taka sytuacja w przedmiotowej sprawie jednak nie zaistniała, gdyż Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 26 czerwca 2024 r., sygn. akt III KK 178/24 oddalił wniesioną na korzyść J.C. jako oczywiście bezzasadną.

Reasumując, skoro postanowienie Sądu Najwyższego o oddaleniu kasacji nie jest orzeczeniem prawomocnie kończącym postępowanie sądowe w rozumieniu przepisów rozdziału 56 k.p.k., to brak jest możliwości zastosowania w tego rodzaju sprawie przepisów o wznowieniu postępowania, w tym także *ex officio*.

Końcowo podkreślić należy, że wznowienie postępowania na podstawie art. 542 § 3 k.p.k. w związku z ujawnieniem się jednego z uchybień wymienionych w art. 439 § 1 k.p.k. może nastąpić tylko z urzędu, nie zaś na wniosek strony. W tej

sytuacji pismo I.M. jako osoby najbliższej dla zmarłego skazanego należało potraktować jako złożoną w trybie art. 9 § 2 k.p.k. sygnalizację konieczności wznowienia postępowania *ex officio*. W tej sytuacji w zasadzie można byłoby poprzestać na pisemnym poinformowaniu I.M. o braku podstaw do wszczęcia postępowania wznowieniowego z urzędu (zob. uchwała siedmiu sędziów SN z dnia 24 maja 2005 r., I KZP 5/05, OSNKW 2005, nr 6, poz. 48), niemniej za celowe uznano syntetyczne wyjaśnienie powodów rozstrzygnięcia.

Jednocześnie wnoszącego pisma należy pouczyć, że niniejsza decyzja nie zamyka drogi do złożenia wniosku o wznowienie, względnie sygnalizacji konieczności wznowienia z urzędu postępowania głównego, tj. zakończonego wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 21 lutego 2023 r., sygn. akt II AKz 523/22, zmieniającym postanowienie Sądu Okręgowego w Rzeszowie z dnia 14 listopada 2022 r., sygn. akt III Ko 152/21.

Mając na względzie powyższe, zarządzono jak na wstępie.

WB.

[ał]